

Nieuwe Kleiputten

Toets Natuurbeschermingswet en Flora en Faunawet

Nieuwe Kleiputten

Toets Natuurbeschermingswet en Flora en Faunawet

Opdrachtgever:
NATUURMONUMENTEN

Samenstelling:
C. ten Haaf

april 2016

Ten Haaf & Bakker
Scholeksterstraat 23
1873 HM Groet
072 5151467
info@tenhaafenbakker.nl

INHOUD

1.	Inleiding	1
2.	Natuurbeleid	2
3.	Gebiedsbeschrijving en natuurwaarden algemeen	4
4.	Natuurwaarden plangebied en omgeving	5
4.1.	Natuurwaarden plangebied	5
4.2.	Natuurwaarden omgeving	6
5.	Beschrijving van de werkzaamheden	8
6.	Toetsing Natura 2000	10
6.1.	Te verwachten effecten op de instandhoudingsdoelen tijdens de uitvoering	11
6.2.	Te verwachten effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de inrichting	12
7.	Toetsing Natuurnetwerk Nederland	12
8.	Toetsing Flora en Faunawet	13
9.	Conclusies en aanbevelingen	15
	Literatuur	16

1. Inleiding

Natuurmonumenten heeft een groot deel van de Harger- en Pettemerpolder in eigendom en/of beheer. Sinds kort hoort daar ook het deel van de Leipolder bij, dat ligt ingeklemd tussen het buurtschap de Leihoeck, de Hondsboscheweg en de Hondsbossche Zeewering. Het bestaat uit een perceel grasland met een oppervlakte van circa 2,6 hectare en een voormalig gronddepot van HHNK met een oppervlakte van 1,5 hectare. Natuurmonumenten wil dit gebied omvormen tot de z.g. 'Nieuwe Kleiputten'. In het plan Harger- en Pettemerpolder, inrichtingsplan op hoofdlijnen (Ten Haaf & Bakker, 2005) werden al voorstellen gedaan om in dit gebied plasjes aan te leggen en het maaiveld te verlagen. De directe aanleiding om het plan nu uit te voeren is de aanleg van vogeleilanden in de oude Putten bij Camperduin. De inrichting van de Nieuwe Kleiputten dient als compensatie voor het verlies aan wateroppervlak in de oude Putten.

Een groot deel van de Harger- en Pettemerpolder is aangewezen als het Natura 2000 gebied 'Abtskolk en Putten'. Het plangebied valt daar net buiten. Wel zou er sprake kunnen zijn van 'externe werking'.

In deze quickscan beschrijven we de consequenties van de inrichting in relatie tot de Natuurbeschermingswet, het Natuurnetwerk Nederland en de Flora en Faunawet.

Figuur 1. Overzichtskartaal

2. Natuurbeleid

Natura 2000

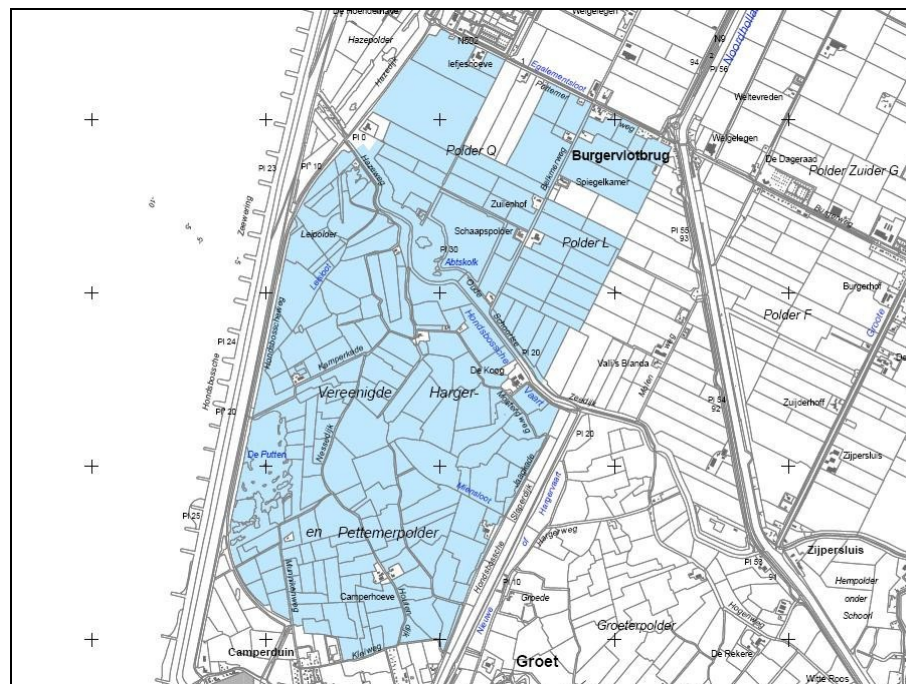
Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Het Natura 2000 netwerk geeft naast bescherming van gebieden (habitats), ook bescherming aan planten- en diersoorten. Het netwerk omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992.

De Abtskolk & Putten zijn op 17 februari 2010 door de rijksoverheid aangewezen als Natura-2000 gebied. Dat betekent dat de natuur in het gebied wordt beschermd.

Het gebied bestaat overwegend uit grasland en plassen en is ruim 600 hectare groot. Het is aangewezen als Natura 2000-gebied omdat het een leefgebied is van beschermde vogels, zoals de Dwerggans, die hier overwintert. De Dwerggans nam in aantal rond de jaren tachtig flink af en werd met uitsterven bedreigd. Door het leefgebied van deze en andere bedreigde vogels te beschermen, kunnen deze vogelsoorten in stand worden gehouden.

De Abtskolk & Putten als speciale beschermingszone voor de Dwerggans, in het kader van de Vogelrichtlijn. Verder worden ook de trekkende vogelsoorten Kolgans, Grauwe gans en Smient beschermd.

Hoewel het plan gebied niet binnen de begrenzing valt van het Natura 2000 gebied onderzoeken we in dit rapport de mogelijk 'externe werking' van de inrichting.

Figuur 2.. Kaart N2000-gebied Abtskolk & De Putten, bron: Alterra Wageningen UR

Flora en Faunawet

De Flora- en faunawet uit 2002 is gericht op de bescherming van soorten óók buiten de aangewezen beschermingszones zoals Habitat- en Vogelrichtlijngebieden. Bij beschermde soorten gaat de wet uit van het uitgangspunt “nee, tenzij” (LNV,2005). Uitgangspunt is te toetsen of de voorgenomen activiteit géén negatief effect heeft op die beschermde soorten. Uit de praktijk blijkt dit in veel gevallen

van toepassing te zijn. De wet heeft niet ten doel individuen van soorten te beschermen maar is gericht op het niet in gevaar brengen van het voortbestaan van de soort in ons land.

Binnen de wet is voorzien in een stelsel van verbodsbepalingen. Activiteiten die beschermde soorten verstoren zijn ontheffingsplichtig.

a) Voor veel soorten geldt een vrijstelling zonder voorwaarden, bijvoorbeeld de meeste insecten.

b) Voor algemeen beschermde soorten of soortgroepen geldt dat geen ontheffing nodig is als de activiteiten worden uitgevoerd volgens een gedragscode die de minister heeft goedgekeurd. Het betreft hier vrijwel alle inheemse broedvogels, diverse amfibieën en de meeste zoogdieren. Vrijstelling wordt alleen gegeven, indien men zich houdt aan de vigerende gedragscode. Een voorbeeld is het afzien van ruimtelijke ingrepen binnen het vogelbroedseizoen indien vogelwaarden in het geding zijn. Het toepassen van een gedragscode geldt ook voor soorten uit Bijlage 2 van de Flora en Faunawet. Zonder gedragscode dient een ontheffing te worden aangevraagd voor bijvoorbeeld de mogelijke aantasting van groeiplaatsen van een groot aantal vaatplanten waaronder alle inheemse orchideeën.

c) In het geval dat er een strikte bescherming van toepassing is ("Bijlage 3 soorten") kunnen versturende activiteiten niet plaatsvinden zonder ontheffing in het kader van de Flora en faunawet. Hieronder vallen verblijfplaatsen van vleermuizen (bijv. kraamkolonies), leefgebieden van de Rugstreeppad, Waterspitsmuis etc.

Tot slot mag niet onvermeld, dat de Flora en faunawet via artikel 2 een zorgplicht kent, waarbij ervan wordt uitgegaan, dat een ieder

zorgvuldig omgaat met elk in het wild levend dier en plant, ook de niet beschermde.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Het NNN levert, samen met het Natura 2000-netwerk, een bijdrage aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de NNN in Noord-Holland. Dit doen zij samen met natuur beherende organisaties, particulieren (waaronder agrariërs), gemeenten en waterschappen.

Voor elk gebied zijn 'ambities' geformuleerd in de vorm van beheertypen, die we kunnen vertalen naar de leefgebieden voor Natura 2000-soorten. De realisatie van het NNN en de daarvoor beschikbare instrumenten en financiële middelen leveren een belangrijke bijdrage aan de bescherming van de Natura 2000-doelen.

Het plangebied is in het Natuurbeheerplan 2016 van de Provincie Noord-Holland, net als het overgrote deel van de Harger- en Pettemerpolder, begrensd binnen de NNN. De ambitie voor het plangebied is het pakket 'N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland'.

In het provinciale Portaal voor Natuur en Landschap worden hiervoor o.a. de volgende definities gegeven; 'Overstromingsgrasland kent in de winter en voorjaar vrijwel jaarlijks een periode dat het overstroomd is door water. Zilte graslanden staan (incidenteel) onder invloed van brak of zout water, zonder dat er sprake is van getijde'. 'Vaak gaat het om laaggelegen stukken grond, inlagen, direct achter een dijk die onder invloed van zout

water staan dat onder de dijk door stroomt. Korte grazige vegetaties met ronde rus of kweldergrassen worden afgewisseld met pioniervegetaties met zeekraal of laksteeltje of door ruigten met selderij, engels lepelblad of heemst. Het kan ook gaan om terreinen die vergraven zijn'.

3. Gebiedsbeschrijving en natuurwaarden algemeen

Het plangebied maakt deel uit van de Harger- en Pettemerpolder. Dit gebied staat bekend vanwege zijn vogelrijkdom en het voorkomen van zilte graslanden en zilte waterpartijen.

Door de ligging langs de Noord-Atlantische trekbaan en door de aanwezigheid van een grote en gemakkelijk bereikbare voedselbron is het gebied aantrekkelijk voor trekvogels. Gangbare soorten zoals de Watersnip, Tureluur, Zilverplevier, Grutto en Kievit, maar ook zeldzame soorten zoals de Grauwe Franjepoot en IJslandse grutto worden vaak gezien. In de Putten komen broedvogels al Kluut, Visdief en Tureluur voor. In de winter verblijven er grote groepen ganzen in de Putten, waaronder Kolgans, Witbuikrotgans, Brandgans en de zeer zeldzame Dwerggans.

Zilte graslanden en binnendijkse kweldervegetaties komen op grote schaal voor. Met soorten als Schorrenkruid, Kortarige zeekraal, Zulte, Zilte rus, Dunstaart en Aardbeiklaver. In sloten en plassen komen de zeldzame Snavelruppia en Spiraalruppia voor.

Het zilte karakter van het gebied wordt bepaald door kwel vanuit de Noordzee. Door de recente aanleg van de Zwakke Schakel de 'Hondsbosche Duinen' is de geohydrologie in en rond het plangebied veranderd. Er ligt nu een duingebied met een breedte

van enkele honderden meters voor het plangebied, waarin zich mogelijk een zoetwaterbel kan vormen. Dat kan dan weer leiden tot afname van de zilte kwel in de polder. Of, en zo ja in welke mate, dat zal gebeuren is niet duidelijk. De ontwikkelingen worden op diverse vlakken gevolgd. Doordat voor de Leihoek een 'natte duinvallei' is aangelegd, die gevuld is met zout water, is de verwachting dat zilte kwel zich ter hoogte van het plangebied zal handhaven.

Plangebied vanaf de zuidzijde

4. Natuurwaarden plangebied en omgeving

De volgende bronnen zijn gebruikt om een beeld krijgen van de natuurwaarden in en rond het plangebied:

- Databank Flora en Fauna van Natuurmonumenten
- Waarnemingen.nl en Telmee.nl
- Onderzoekgegevens Monitoring Zwakke Schakels
- Verspreidingsatlassen
- Informatie van de beheerders

4.1. Natuurwaarden plangebied

Vegetatie en Flora

Het plangebied bestaat nu uit een gronddepot, een grasland en een aantal sloten. In het grasland komen een aantal zilte soorten voor waaronder Zilte rus, Zulte, Behaarde boterbloem en Melkkruid. Het zuidelijk deel van het grasland werd in 2014 gekarteerd als zilt grasland, *Fioringrastype, vorm met Aardbeiklaver* (Ten Haaf en Bakker, 2014). Het grasland is de laatste jaren in (semi)agrarisch gebruik geweest, waarbij het als hooiland en paardenweide werd gebruikt. De sloten rondom het grasland zijn goed begroeid met Spiraalruppia. Deze landelijk zeldzame soort komt in de Harger- en Pettemerpolder op meer plaatsen voor in de zone direct achter de Hondsbossche Zeewering.

Het gronddepot van HHNK is begroeid met ruigtekruiden. Langs de randen komen zilte soorten voor als Schorrenzoutgras en Zilte schijnspurrie. Tegen de Leihoek ligt een smalle strook grond (buiten plangebied) die goed begroeid is met kwelderachtige vegetaties, met soorten als Kortarige zeekraal, Schorrenkruid en Gewoon kweldergras. Deze vegetaties hebben in het najaar een rode

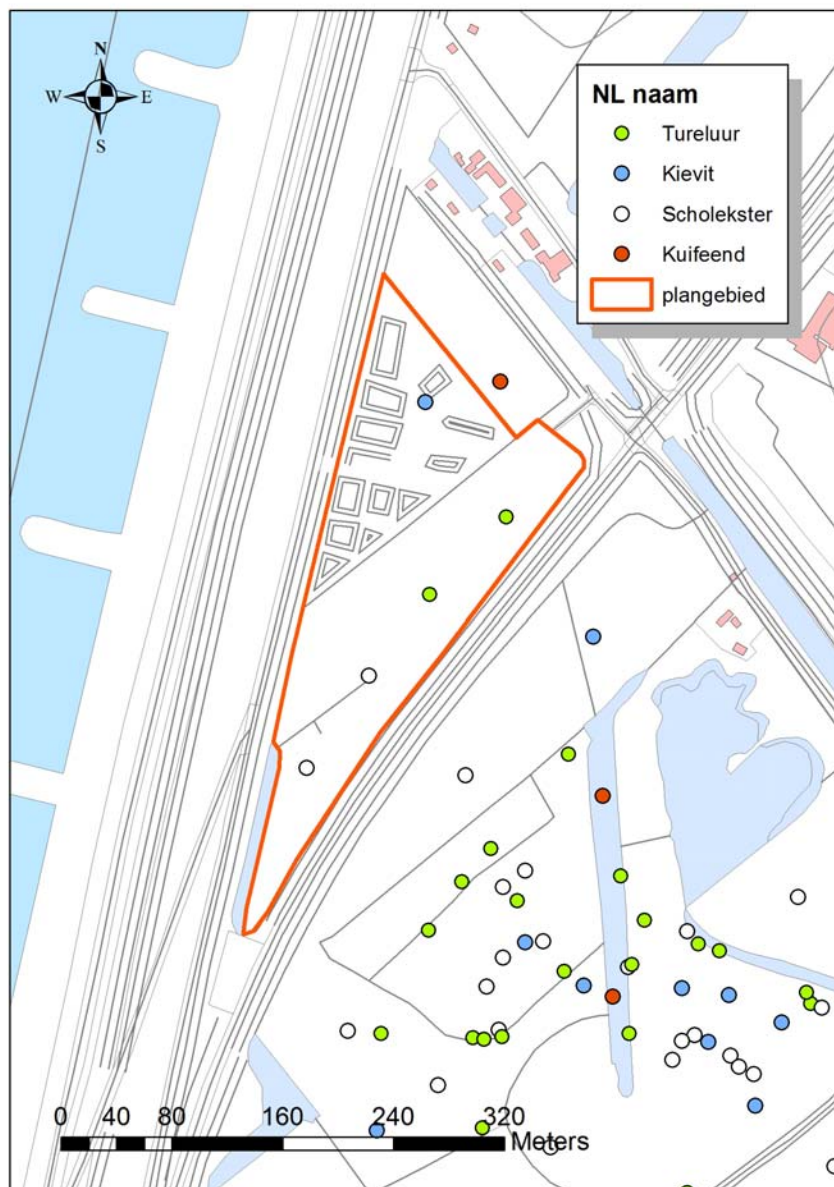
herfstkleur. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied, en zijn op grond van de aanwezige vegetatietypen ook niet te verwachten.

Zilt grasland Leihoek

Vogels

Volgens de beschikbare gegevens zijn er recent geen broedvogels meer aangetroffen in het plangebied. Voor weidevogels is het gebied momenteel ongeschikt. De metershoge gronddepots, in combinatie met de ligging tussen de Hondsbossche Zeewering en de Hondsbossche Weg maken het gebied te onoverzichtelijk voor deze soorten. In 1993 was het terrein nog veel opener. In die periode werden er bij de 'Broedvogel Monitoring Bijzondere soorten' territoria van Tureluur, Scholekster, Kievit en Kuifeend aangetroffen. Hoewel er geen recente gegevens van broedvogels zijn is het waarschijnlijk dat er met name in het gronddepot nog steeds vogels broeden, zoals Graspieper en Kneu.

Figuur 3. Territoria van broedvogels in 1993

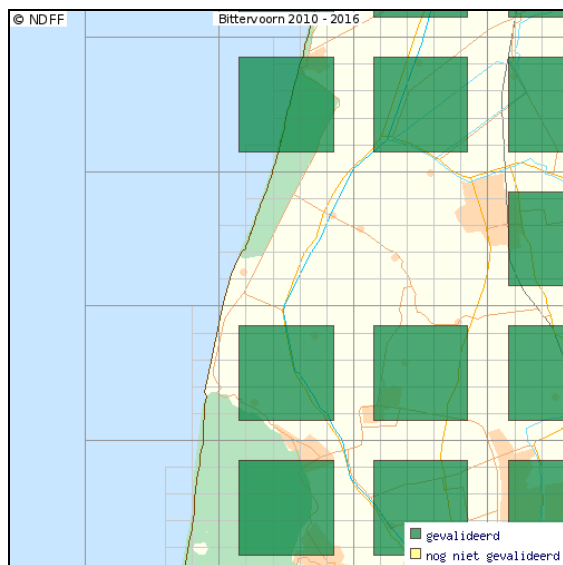
Overige soorten

Er zijn geen gegevens bekend over het voorkomen van overige fauna in het plangebied. Het is aannemelijk dat algemene zoogdieren als Haas, Mol en Veldmuis in het gebied voorkomen.

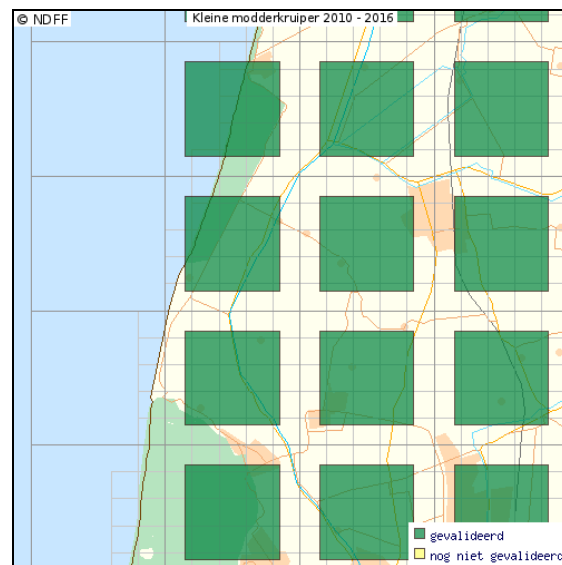

4.2. Natuurwaarden omgeving

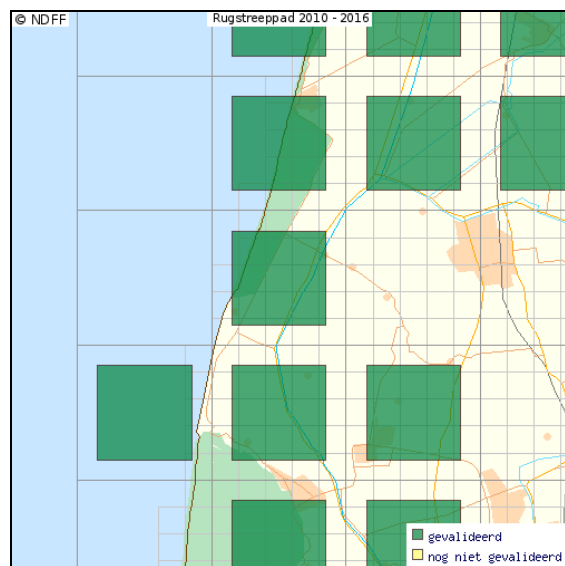
In de omgeving van het plangebied zijn in een aantal beschermde soorten waargenomen. Het gaat om de Bittervoorn, Rugstreeppad en Kleine modderkruiper. De eerste 2 soorten staan in tabel 3 (Habitatrichtlijn), de laatste in tabel 2 (Flora en Faunawet). Dat is de zwaar beschermde categorieën. Het is niet zeker of de soorten in het plangebied voorkomen. Het zeer zilte water lijkt minder geschikt voor Bittervoorn en Kleine modderkruiper. Rugstreeppad kan wel in zilte omstandigheden voorkomen.

Bittervoorn 2010-2016 (Telmeel.nl)

Kleine modderkruiper 2010-2016 (Telmeel.nl)

Rugstreeppad 2010-2016 (Telmeel.nl)

Bittervoorn

5. Beschrijving van de werkzaamheden

Het doel van de natuurontwikkeling Nieuwe Kleiputten is drieledig:

- ontwikkeling broed-, foerageer- en rustgebied voor vogels
- ontwikkeling brakwatergemeenschap
- ontwikkeling mogelijkheden voor natuurbeleving

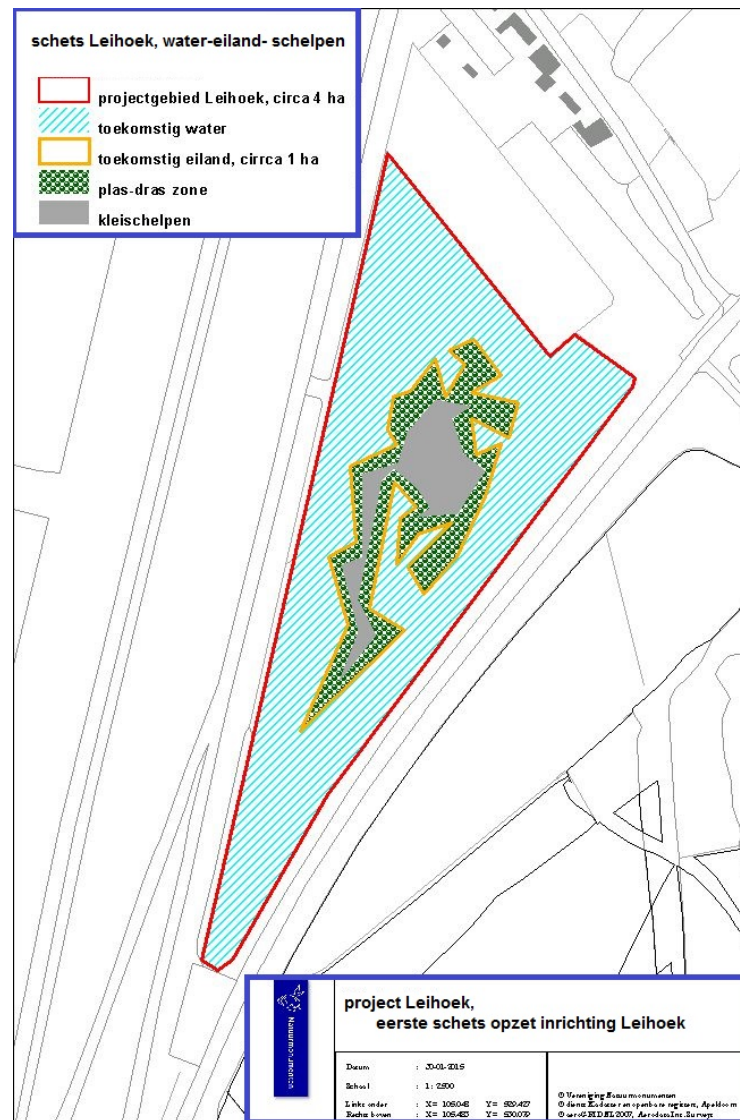
De doelen zullen worden bereikt door de volgende maatregelen:

- verwijderen gronddepots
- gelijkstellen waterpeil Leihoek met Leipolder
- afgraven maaiveld zodat een ondiepe plas ontstaat in het midden een vogeleiland en plas-draszones

Er is een schetsontwerp gemaakt, dat nader zal worden gedetailleerd in het kader van een UAV GC –contract. De uitwerking vindt plaats onder begeleiding van een bouwteam, waarin vertegenwoordigers van Natuurmonumenten, een ecoloog, en een ingenieurbureau zitting hebben.

De uitvoering zal plaatsvinden in combinatie met de sanering van de tankval die iets verderop in de Leipolder ligt.

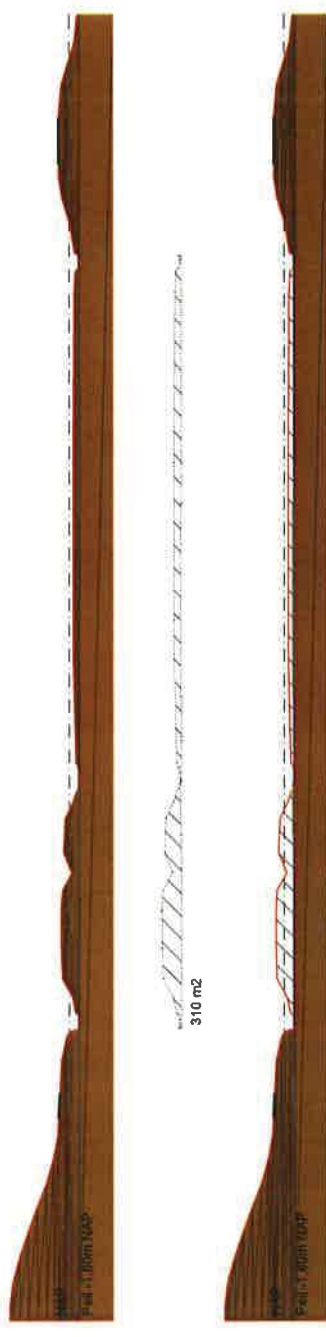
Bij de inrichting zal naar verwachting 30000 à 40000 m³ grond vrijkomen, waarvan circa 10000 m³ wordt gebruikt voor het afdekken van verontreinigde onderwaterbodem van de tankval.

Figuur 4.

Legenda

- Ondergrond (GBKN)
- Bestaande hoogte
- Ondergrond
- Af te graven
- Te graven waterpartij
- Plas-draszones
- Schelpenafdekking

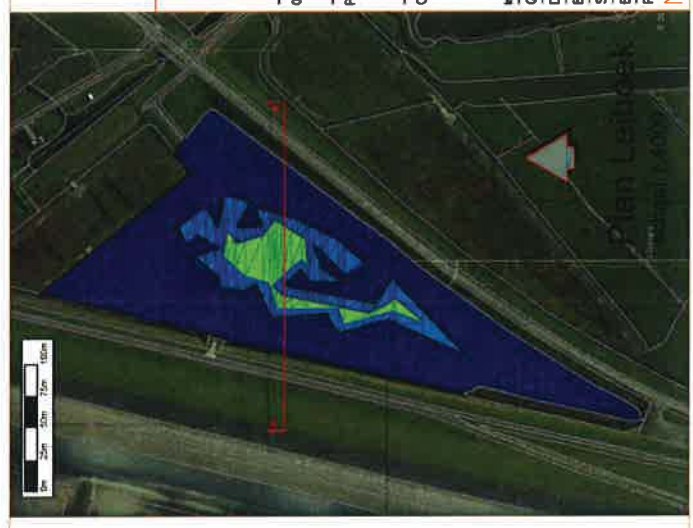
Doorsnede A-A schaal 1:1000

Doorsnede A-A schaal 1:500

Waterpartij 32.100 m²
 Plas-draszones 6.198 m²
 Schelpeneiland 2.849 m²

Onderwerp: Natuurmonumenten

Project: Baggeren en Eilanden de Putten

Onderwerp: Herinrichting kleiputten Leihook
 Watercompensatie De Putten

Indieningsvorm: *	pdf
Getekend: *	Ing. E. Besseling
Goedgekeurd: *	K.H.M. Eekelenkamp
Datum: *	26-02-2015
Projectleider: *	Ing. E. Besseling
Beoordelaar: *	NP 2015.064.2.9.1
School: *	1:100 / 1:20
Verigings: *	Ablissardom
Bladmoot: *	A3
Projectnummer: *	NP.2015.064.2
Tekeningnummer: *	1
Versie: *	1

6. Toetsing Natura 2000

Het plangebied ligt tussen de Natura 2000 gebieden 'Noordzeekustzone' en 'Abtskolk & Putten' in.

Negatieve effecten van het project op Natura 2000-gebied 'Noordzeekustzone' zijn door de aard en omvang van het project op voorhand uit te sluiten. Dit Natura 2000-gebied wordt daarom niet verder in beschouwing genomen.

Omdat het plangebied direct tegen het Natura 2000 gebied Abtskolk & Putten aan ligt kan er sprake zijn van externe werking.

De instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied hebben in de eerste plaats betrekking op de Dwerggans, en daarnaast op Kolgans, Grauwe gans en Smient.

De zeldzaamste en in dit verband meest gevoelige soort is de Dwerggans, die daarom ook als 'meetsoort' voor de andere beschermde soorten te gebruiken is. We kunnen er daarbij van uit gaan dat de storingsfactoren voor de Dwerggans ook voor de overige soorten gelden.

Dwerggans

Dwergganzen hebben wat het uiterlijk betreft veel weg van een kolgans, maar ze zijn duidelijk kleiner. Ze zijn ongeveer even groot als brandganzen. Het huidige voorkomen van de soort in Nederland is grotendeels terug te voeren op een Zweeds herintroductieproject.

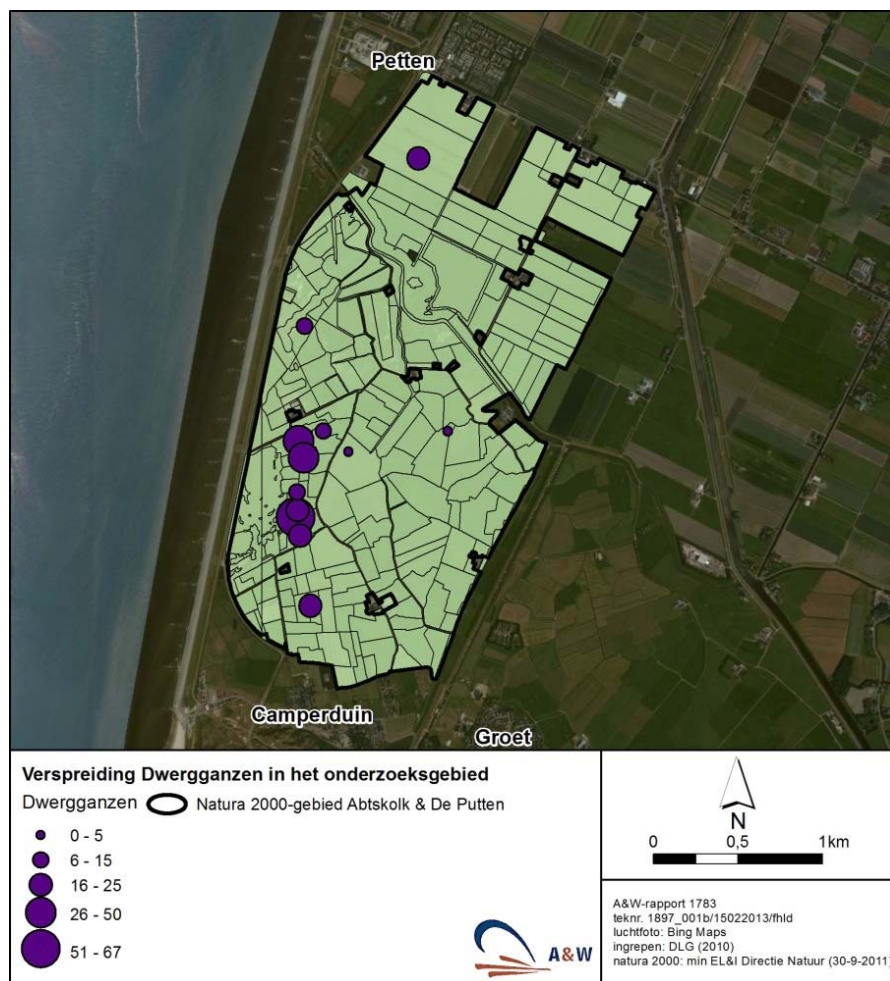
Dwerggans

Van de hieruit ontstane populatie wordt doorgaans 80-100% in de winter in Nederland waargenomen. Er zijn 6 pleisterplaatsen, waarvan de Abtskolk & Putten tot de belangrijkste drie behoort.

De Dwerggans is een planteneter, met een voorkeur voor reliëfrijk grasland.

De eerste Dwergganzen arriveren eind september in ons land, de grootste aantallen zijn aanwezig tussen half oktober en half maart.

Tot het vaste foerageergebied behoren de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder (incl. omgeving van de Putten), Polder Q en Polder L van de Zijpe (totaal 709 ha), waar de vogels op grasland foerageren. Akkers in het gebied (Polder L) worden geregeld in het najaar bezocht, vooral in gezelschap van andere ganzensoorten.

Figuur 6. Verspreiding van de Dwerggans in 2010-2011 (uit Bos *et al.* 2011), gebaseerd op tweewekelijkse tellingen.

Incidenteel worden de Dwergganzen in de Groeterpolder en in Polder F gezien (253 ha). In oktober/november verblijven de Dwergganzen doorgaans in Polder L en Polder Q en rond de Abtskolk. Mogelijk door verstoring van jacht verplaatsen de vogels zich in december en

januari meer van Polder Q en L en de omgeving van de Abtskolk naar de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder. Laatstgenoemd gebied is het belangrijkste voedselterrein in februari en maart. Als drink- en poetsplaats wordt de Abtskolk gebruikt.

De vogels slapen op het Zwanenwater (bevestigd door waarnemingen). Deze slaapplek ligt in het Vogelrichtlijngebied Zwanenwater.

6.1. Te verwachten effecten op de instandhoudingsdoelen tijdens de uitvoering

Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van ganzensoorten. De aanwezigheid van het gronddepot en ligging tussen de dijk, het wegtalud en de Leihoek maken het terrein te onoverzichtelijk en daarmee ongeschikt voor deze soorten. Binnen het plangebied zal tijdens de uitvoering geen verstoring van de Natura 2000 soorten plaatsvinden.

Het Natura 2000 gebied aan de oostkant van de Hondsbossche weg wordt wel gebruikt door de doelsoorten. Met uitzondering van de Smient zitten de meeste soorten niet direct langs de weg.

Uit de 'Effectenindicator' van het Ministerie van Economische zaken blijkt dat er sprake zou kunnen zijn van de volgende verstoringen:

- Verstoring door geluid
- Verstoring door licht
- Verstoring door trilling

Er is nu al sprake van een permanente verstoring door geluid door de druk gebruikte Hondsbosscheweg. Om die reden wordt de zone langs de weg ook niet door de doelsoorten gebruikt.

Doordat het plangebied van het Natura 2000 gebied wordt gescheiden door het vrij hoge wegtalud, zal de verstoring door geluid niet toenemen door de inrichtingswerkzaamheden.

Verstoring door licht door kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Het is in dit verband raadzaam om tijdens de periode dat de doelsoorten in het gebied aanwezig zijn geen kunstmatige lichtbronnen te gebruiken die in de richting van het Natura 2000 gebied schijnen. Overigens geldt ook hier dat het autoverkeer over de Hondsbossche weg een frequente bron van lichtverstoring vormt. Gebruik van normale verlichting op de machines zal daarom geen probleem zijn. Schijnwerpers zijn dat wel.

Verstoring door trilling vindt vooral plaats bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc. Bij de inrichting zullen deze activiteiten niet plaatsvinden, waarmee op dit vlak dus geen verstoring te verwachten is.

6.2 *Te verwachten effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de inrichting*

De inrichting vindt plaats buiten het Natura 2000 gebied. Er vindt dus geen direct effect plaats door de inrichting. Wel zou er sprake kunnen zijn van 'externe werking', zoals verdroging of vernatting. Het peil in het plangebied wordt circa 1 meter verlaagd en daarmee gelijk getrokken met de rest van de Leipolder. Door deze maatregel treedt dus geen peilverandering in het Natura 2000 gebied op, waarmee verdroging of vernatting daarvan uitgesloten is.

De huidige natuurwaarde van het plangebied is vergeleken met grote delen van het Natura 2000 gebied beperkt. Door de natuurtechnische inrichting zal deze waarde veel groter worden. Er ontstaat een grote brakke waterpartij met plas-draszones en een vogeleiland. Door het verdwijnen van de gronddepots wordt de openheid sterk vergroot, waardoor het gebied ook aantrekkelijk kan worden voor de 'doelsoorten' van het Natura 2000 gebied. Daarnaast zal het gebied een broed- en pleisterplaats worden voor tal van andere kust- en watervogels. Ook ontstaan over een groot oppervlak vestigingsmogelijkheden voor soorten van de brakwatergemeenschap, zoals Spiraalruppia, Snavelruppia en het rifvormende mosdiertje Palingbrood. Al met al is er dus sprake van een waardevolle aanvulling en versterking op de instandhoudingsdoelen van de Abtskolk en De Putten.

7. Toetsing Natuurnetwerk Nederland

Met de voorgenomen inrichting wordt in principe voldaan aan de definitie van de ambitie die is neergelegd in het Natuurbeheerplan 2016 van de provincie Noord-Holland, n.l. 'N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland'. De inrichting van het plangebied zelf voldoet misschien niet volledig aan de definitie van het beheerpakket, maar als onderdeel van de westelijke Harger- en Pettemerpolder, vormt het hier een waardevolle aanvulling op. Het is juist de afwisseling tussen zilte graslanden, binnendijkse kweldervegetaties en brakwatergemeenschap die dit gebied zo waardevol maakt.

8. Toetsing Flora en Faunawet

planten

Uit zowel het bureau- als veldonderzoek blijkt dat er geen beschermde plantensoorten voorkomen in het plangebied.

zoogdieren

Waterspitsmuis

Deze soort leeft in schoon, niet te voedselrijk, stilstaand tot vrij snel stromend water met een goed ontwikkelde watervegetatie met ruig begroeide oevers. Het brakke ondiepe water met intensief beheerde oevers, zoals die in het plangebied voorkomen, zijn ongeschikt.

Verder is de soort de laatste vijf jaar niet in het gebied waargenomen. Op basis hiervan kunnen we er van uitgaan dat Waterspitsmuis niet voorkomt in het plangebied.

vleermuizen

Verschillende soorten vleermuizen, zoals Watervleermuis en Meervleermuis, zijn in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Het gebied is niet geschikt als voortplantingsplaats of overwinteringsplaats voor vleermuizen. Er is geen verstoring door de inrichting van het plangebied voor de vleermuizen te verwachten.

Overige beschermde zoogdieren

Er zijn geen beschermde overige soorten zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde overige soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

inheemse vogels

Vrijwel alle inheemse broedvogelsoorten zijn algemeen beschermd onder de Flora- en faunawet.

Het is zeer waarschijnlijk dat er vogels als Graspieper en Kneu in het plangebied broeden. Uitvoering van de inrichtingsmaatregelen tijdens het broedseizoen (maart t/m juli) zou zeer verstorend werken en dient dus te worden voorkomen.

amfibieën en reptielen

Alle inheemse soorten van deze groep zijn algemeen beschermd onder de Flora- en faunawet.

Reptielen komen niet voor in de Harger- en Pettemerpolder. In het gebied leven diverse amfibieën zoals gewone pad, kleine watersalamander, Meerkikker en bruine kikker. Voor deze soorten geldt een vrijstelling binnen de Flora- en faunawet.

In de omgeving van het plangebied komt ook de zwaar beschermde Rugstreeppad (tabel 3) voor. Waarnemingen zijn o.a. bekend van de nabijgelegen Abtskolk, waar langs de Schoorlse zeedijk een ondiepe poel ligt, die in de zomer droogvalt, een ideale voortplantingsplaats voor Rugstreeppadden. Hoewel het plangebied, door het zilte water en steile oevers, niet bij uitstek geschikt is het voorkomen van de Rugstreeppad niet uit te sluiten. Aangeraden wordt om voorafgaand aan de inrichting (mei- juli) te onderzoeken of er Rugstreeppadden in het gebied voorkomen.

Als de Rugstreeppad wel voorkomt, dan moet ontheffing aangevraagd worden bij het bevoegd gezag. In dat geval zullen mogelijk mitigerende en compenserende maatregelen moeten worden genomen. Deze worden bepaald aan de hand van het inventarisatierapport en het op basis daarvan op te stellen protocol.

Rugstreeppad

Vissen

Van de beschermde soorten komen Kleine modderkruiper (categorie 2) en Bittervoorn (categorie 3) in de Harger- en Pettemerpolder voor. Het is niet waarschijnlijk, maar ook niet uit te sluiten dat deze soorten in het plangebied voorkomen.

Als ze wel voorkomen moet de uitvoering aan verschillende voorwaarden voldoen. Er moet dan o.a. buiten de voortplantingsperiode (september t/m maart) gewerkt worden en de vissen moeten vooraf weggevangen worden.

Aangeraden wordt om voorafgaand aan de inrichting te onderzoeken of er Kleine modderkruiper en/of Bittervoorn in het gebied voorkomen.

Als Bittervoorn en/of Kleine modderkruiper voorkomen, dan moet ontheffing aangevraagd worden bij het bevoegd gezag. In dat geval zullen mogelijk mitigerende en compenserende maatregelen moeten

worden genomen. Deze worden bepaald op basis van het inventarisatierapport en het op basis daarvan op te stellen protocol.

Insecten

Er zijn geen beschermde insecten in en rond het plangebied waargenomen. Deze zijn op basis van de terreingesteldheid en vegetatie ook niet te verwachten.

Algemene zorgplicht

Hoewel de overige vissoorten die mogelijk in het gebied voorkomen niet beschermd zijn in het kader van de Flora en Faunawet, is het vanuit een algemene zorgplicht t.a.v. in het wild levende dieren, vanzelfsprekend dat hiermee zorgvuldig wordt om gegaan. Dat houdt in dat het waterpeil van de sloten, voorafgaand aan de werkzaamheden, wordt verlaagd. Vervolgens worden vissen weggevangen en verplaatst naar het naastgelegen deel van de Harger- en Pettemerpolder.

Als tijdens de werkzaamheden in het wild levende dieren worden aangetroffen dan worden deze in veiligheid gebracht. Dat betekent dat ze worden gevangen en direct daarna worden uitgezet in een geschikt biotoop in de directe omgeving.

In de sloten van het plangebied komt momenteel de zeldzame Spiraalruppia voor. Bij de inrichting worden deze sloten vergraven. Na de inrichting zal een nieuw geschikt vestigingsgebied voor deze soort ontstaan. Hoewel de Spiraalruppia geen beschermde soort is zullen in het kader van de algemene zorgplicht planten worden veiliggesteld en later worden uitgeplant. Dit kan het best door met een kraan groeiplaatsen, inclusief onderliggende bodem, op te scheppen en daarna voorzichtig apart te zetten in vergelijkbaar

water. Dat kan bijvoorbeeld de sloot zijn langs het zilte grasland ten noorden van het plangebied. Op deze wijze wordt minimaal 15 m² veiliggesteld.

9. Conclusies en aanbevelingen

De inrichtingswerkzaamheden dienen begeleid te worden door een ecooloog die toeziet op naleving van de regelgeving m.b.t. de Natuurbeschermingswet en de Flora en Faunawet.

Natura 2000

Uit deze bureaustudie blijkt dat de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied niet negatief beïnvloed worden door de inrichting van de Nieuwe Kleiputten.

Om verstoring door licht te voorkomen mogen tijdens de inrichting in de periode vanaf half oktober geen schijnwerpers gebruikt worden.

Flora & Faunawet

In verband met het (mogelijke) voorkomen van broedvogels moet de inrichting plaatsvinden buiten het broedseizoen, dat loopt van 1 maart tot eind juli.

Het voorkomen van Rugstreeppad, Bittervoorn en Kleine modderkruiper is niet zeker. Aangeraden wordt aanvullend onderzoek naar deze soorten uit te voeren. Dit onderzoek kan in de periode april-juli worden uitgevoerd. Als blijkt dat deze soorten in het plangebied voorkomen moet ontheffing worden aangevraagd en een werkprotocol voor de uitvoering worden opgesteld.

Verder moet worden voldaan aan de algemene zorgplicht t.a.v. in het wild levende dieren. Dit houdt o.a. in dat voorafgaand aan de inrichting, vissen, amfibieën en Zwanenmossels worden weggevangen en worden verplaatst naar water in de aangrenzende polder (zelfde toekomstige peilgebied/afwateringseenheid).

Groeiplaatsen van Spiraalruppia worden veilig gesteld door ze uit te graven en tijdelijk in depot te zetten in vergelijkbaar water. Na de inrichting worden ze op geschikte plaatsen teruggeplant.

Elke dag wordt het deel van het gebied waar werkzaamheden zullen plaatsvinden vooraf gecontroleerd op de aanwezigheid van (beschermde) fauna. Dit gebeurt door een door de aannemer aangestelde toezichthouder, die bekend is met de Flora & Faunawet en de betreffende soorten in het veld kan herkennen. Als er dieren worden aangetroffen (zoogdieren, amfibieën, vissen etc.) dan worden maatregelen genomen om deze in veiligheid te brengen. De aangetroffen soorten en genomen maatregelen worden door de toezichthouder beschreven in het logboek.

Bij het aantreffen (of vermoeden van aantreffen) van zwaar beschermde soorten (tabel 2 en 3) wordt direct contact opgenomen met de toezicht houdend ecooloog van de opdrachtgever.

Literatuur

Bos, D., J.E.Heikoop & J.Mulder 2011. Ganzen in Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten in 2010-2011: Toetsing van effecten natuurontwikkeling inzake de NB-wet. A&W rapport 1609. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwalden.

Groot, M. 2013. Aanpak tankval in de Harger- en Pettemerpolder. Intern rapport Natuurmonumenten.

Groot, M. 2016. Nieuwe Kleiputte, versie 2.0. Intern rapport Natuurmonumenten.

Haaf C. ten en E. Kat, 2015. Nulmonitoring flora en vegetatie Zwakke Schakels N-H in 2013 en 2014. Ten Haaf en Bakker, Groet.

Kapteyn, 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.

Landschap Noord-Holland, 2010 – Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen. Landschap Noord-Holland, Heiloo.

Landschap Noord-Holland, 2012 – Atlas van de Noord-Hollandse vissen. Landschap Noord-Holland, Heiloo.

Landschap Noord-Holland, 2014 – Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren 1989-2014. Landschap Noord-Holland, Heiloo.

Natuurmonumenten, 2016 – Databank Flora en Fauna. Natuurmonumenten 's Graveland.

Programma Directie Natura 2000, 2009. Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten.

Provincie Noord-Holland, 2013. Ontwerp beheerplan Natura 2000 Harger- en Pettemerpolder. Prov. N-H Haarlem.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014 – Soortenstandaards Rugstreeppad en Bittervoorn. Min. van E,L & I, Den Haag

Websites

[http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k162,](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k162)

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx?subj=effectenmatrix>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=profielen>

Telmee.nl – waarnemingsite

Waarnemingen.nl - waarnemingsite

